

Karolina Dudek

Uniwersytet Warszawski

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych

Zakład Geografii Politycznej i Studiów Regionalnych

karolina@dudek.dk

**NIEPODLEGŁOŚĆ SUDANU POŁUDNIOWEGO W KONTEKŚCIE
METODY WYZNACZANIA REGIONÓW KULTUROWYCH**

Independence of South Sudan in the context of cultural regions delimitation

Słowa kluczowe: niepodległość, region kulturowy, Sudan Południowy

Key words: independence, cultural region, South Sudan

Wprowadzenie

Republika Sudanu Południowego to najmłodsze państwo świata, które 9 lipca 2011 roku uzyskało od Republiki Sudanu niepodległość. Wydarzenie to poprzedzają lata wojen domowych oraz czystek na tle etnicznym i religijnym. Odłączenie od Sudanu było sposobem rozwiązania, a tym samym zakończenia wielu konfliktów. Społeczność międzynarodowa przyjęła to z wielkim entuzjazmem, wspierając władze Sudanu Południowego w działaniach przygotowujących proklamowanie niepodległości. Jednak po ponad dwóch latach niepodległego bytu coraz więcej ekspertów zajmujących się tematyką międzynarodową wskazuje na brak zasadności wyodrębnienia Sudanu Południowego. Opinie te poparte są faktami świadczącymi o niekompetencji i pasywności władz nowo powstałego kraju, uzależnieniu najważniejszych dziedzin życia społecznego od pomocy humanitarnej i rozwojowej czy o braku pomysłu na budowanie świadomości narodowej w obliczu coraz silniej zaznaczających się różnic etnicznych. To jedynie wybrane problemy najmłodszego państwa świata, które stawiają pod znakiem jego niepodległość.

W literaturze przedmiotu można znaleźć niewiele materiałów dotyczących gospodarczej i społecznej sytuacji Sudanu Południowego. Dostępne publikacje traktują przeważnie o przyczynach i przebiegu konfliktu zbrojnego. Wynika to z aktualności tematu oraz braku rzetelnych, przekrojowych danych statystycznych. Brakuje natomiast definicji tego regionu, ponieważ nie został on jednoznacznie scharakteryzowany.

W literaturze przedmiotu region kulturowy określany jest mianem obszaru wyznaczonego i wyróżnionego na podstawie jednej cechy lub zespołu cech antropogenicznych (Łęcka 2006: 43). Zdaniem części naukowców cecha ta odróżnia dany region od innych terenów (Korytko i in. 2000) lub jest wspólnym elementem łączącym i spajającym dany obszar (Jordan i in. 1994).

Amerykańscy geografowie w swych badaniach wykorzystują dwie koncepcje typologii regionów kulturowych. Pierwsza z nich bazuje na zasięgu występowania cech(y), bądź funkcji kulturowej. W drugiej zaś jako podstawowe kryterium wydzielenia obszaru kulturowego przyjęto sposób i czas powstawania danego regionu. Podział na typy regionów kulturowych przedstawia się następująco:

- I. Typy regionów kulturowych wyróżnione według kryterium zasięgu występowania cech(y), bądź funkcji kulturowej:
  - region formalny
  - region funkcjonalny
  - region mentalny.
- II. Typy regionów kulturowych wyróżnione według sposobu i czasu powstawania:
  - regiony tradycyjne
  - regiony napływowe (Łęcka 2006).

Celem artykułu jest wykazanie, że Sudan Południowy stanowi jeden region kulturowy. Taka jego kwalifikacja byłaby oczywistą przesłanką wyodrębnienia go z Sudanu jako kraju niepodległego. W celu realizacji powyższego planu autorka postanowiła posłużyć się metodą wyznaczania regionów kulturowych zaczerpniętą z prac amerykańskich geografów.

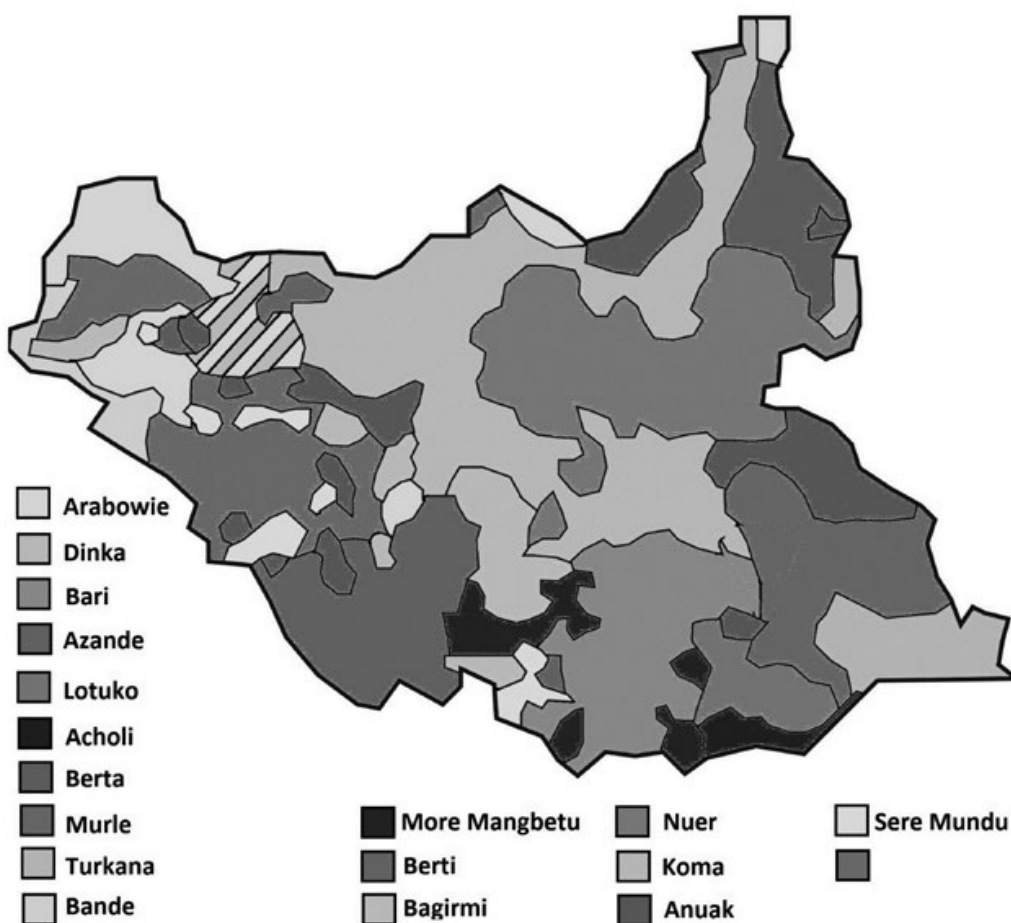
Podjęta analiza ma jedynie charakter wstępny i na jej podstawie nie należy formułować generalnych wniosków na temat zasadności proklamowania niepodległości przez południowe prowincje Sudanu.

Typy regionów kulturowych w Sudanie Południowym wyróżnione według kryterium zasięgu występowania cech, bądź funkcji kulturowej

Region formalny

Formalny region kulturowy to obszar zamieszkały przez ludzi posiadających jedną lub więcej wspólnych cech kulturowych. Charakteryzuje je jednorodność występowania cech antropogenicznych, a współwystępowanie regionów formalnych odzwierciedla przestrzenne zróżnicowanie działalności człowieka. Mówiąc o regionach formalnych rzadko podejmuje się próbę określenia ich granicy liniowej – częściej wskazuje się na strefę graniczną czy też obszar przejściowy.

Nadanie Sudanowi Południowemu miana formalnego regionu kulturowego wskazywałoby na istnienie podobieństw, które jednoczą wszystkich obywateli i stanowią podstawę budowania narodu rozumianego jako „historycznie wytworzona trwała wspólnota ludzi, ukształtowana na gruncie wspólnych losów dziejowych, kultury, języka, terytorium i życia ekonomicznego, przejawiających się w świadomości narodowej jej członków” (Otok 2006: 63). Podejmując próbę takiej charakterystyki wybrano zestaw następujących cech: grupa etniczna, religia i język. Można je traktować oddzielnie lub integralnie. Rycina 1. przedstawia różnorodność etniczną Sudanu Południowego.

Ryc. 1. Różnorodność etniczna Sudanu Południowego

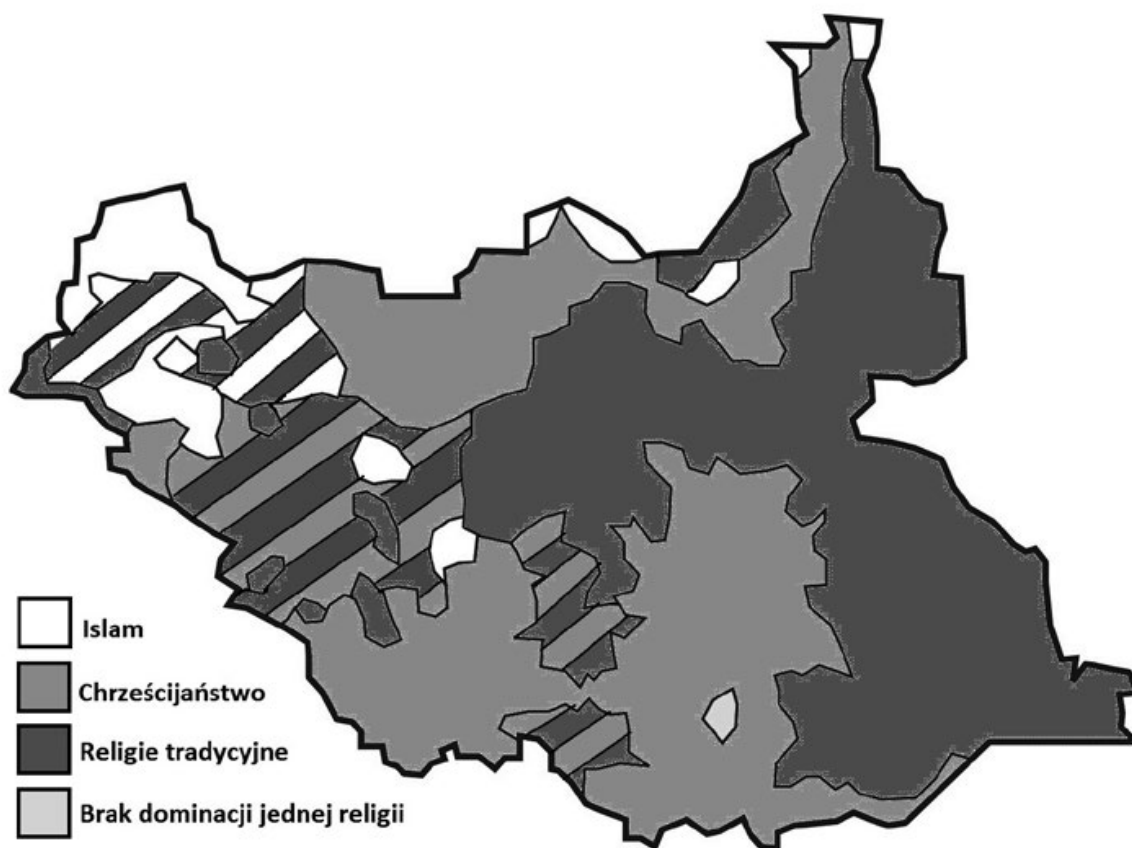
Fig. 1. Diversity of ethnic groups in South Sudan

Na rycinie uwzględniono 17 grup etnicznych. Część z nich występuje w rozproszeniu. Widoczne są także dwa obszary, w obrębie których niemożliwe jest wskazanie dominującej grupy etnicznej. Według danych Joshua Project (South Sudan – People Groups, dostęp z dnia 7.12.2013) w Sudanie Południowym współistnieje nie

mniej niż 80 grup etnicznych, z czego co najmniej 60 dzieli się na podgrupy i klasy. Największa z nich to Dinka (nazwa własna – Džanga), stanowiąca 33% populacji Sudanu Południowego. Drugą co do liczebności grupą (15% populacji) są Nuerzy (nazwa własna – Nath). Poza tymi należy wskazać także Szylluków, Azande, Bari, Lutoka i Arabów.

Różnorodność etniczna południowych prowincji jest bardzo duża, dlatego też na podstawie cechy, jaką jest przynależność do grupy etnicznej nie można wyznaczyć w obrębie Sudanu Południowego jednego, formalnego regionu kulturowego.

Drugą cechą kulturową braną pod uwagę przy próbie określania Sudanu Południowego jako regionu formalnego jest wyznawana religia. Przynależność religijną przedstawia rycina 2.

Ryc. 2. Przynależność religijna w Sudanie Południowym

Fig. 2. Religious affiliations in South Sudan

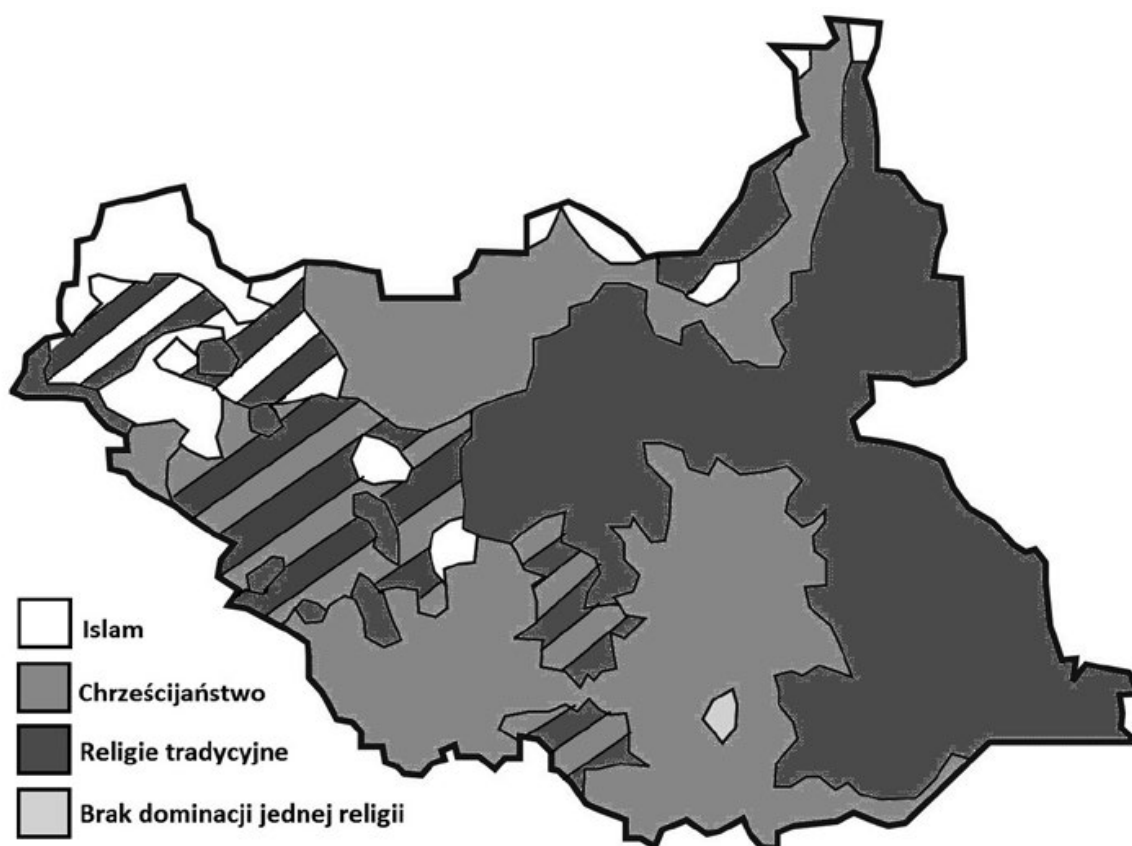
Na terenie Sudanu Południowego występują trzy główne grupy religijne: chrześcijanie (58,5% populacji), wyznawcy religii tradycyjnych (35,2% populacji) oraz muzułmanie (6,3% populacji) (Joshua Project, South Sudan – People Groups, dostęp z dnia 7.12.2013). Pomimo wyraźnej dominacji chrześcijan, to elementy tradycyjnych religii plemiennych tworzą podwalinę kulturową dla pozostałych wyznań na

tym terenie. Sudan Południowy jest zatem obszarem wzajemnego przenikania się wymienionych religii, o czym może świadczyć występowanie na rycinie 2. stref przejściowych pomiędzy terytoriami zdominowanymi przez poszczególne wierzenia.

Podobnie jak w przypadku przynależności do grupy etnicznej, wyznaczenie na podstawie wyznawanej i praktykowanej religii jednego regionu formalnego na terenie Sudanu Południowego jest niemożliwe.

Trzecią wybraną cechą kulturową jest język. W Sudanie Południowym obowiązuje język urzędowy – angielski. Mimo używania go na tym obszarze nadal jest on językiem nienaturalnym i wielu Sudańczyków w nim nie mówi. W związku z tym jako element klasyfikujący region kulturowy został pominięty.

Cywilizacyjnie język jest istotną cechą kulturową, ponieważ stanowi podstawę do identyfikacji z grupą etniczną. Zrozumiałe jest więc, że każda z nich dążyć będzie do zachowania własnego języka. W Sudanie Południowym niemal każda, nawet najmniejsza grupa etniczna posiada własną odmianę języka. Jednak szukając cech wspólnych, postanowiono przyjąć podział na grupy językowe stanowiące pewne uogólnienie. Poniższa rycina obrazuje zasięg występowania grup językowych na terenie Sudanu Południowego w oparciu o podział etniczny.

Ryc. 3. Grupy językowe w Sudanie Południowym

Fig. 3. Language groups in South Sudan

W Sudanie Południowym obecne są trzy grupy językowe – nilocka, mandecka oraz semicka. Występują także dwa, znaczne obszary charakteryzujące się brakiem dominującej grupy językowej, stanowiące tzw. strefę przejściową. Zatem również nawet na pewnym poziomie generalizacji można dostrzec brak jednorodności językowej, a tym samym brak możliwości wyznaczenia regionu formalnego w oparciu o to kryterium.

Zestawiając trzy powyższe ryciny czyli trzy cechy kulturowe, można stwierdzić, że na terenie Sudanu Południowego niemożliwe jest wyznaczenie jednego regionu formalnego na podstawie wybranych cech kulturowych – zarówno biorąc pod uwagę zestaw tych cech, jak i każdą z nich osobno.

Region funkcjonalny

Kolejnym rodzajem regionu kulturowego w przytoczonej typologii jest region funkcjonalny. To obszar z definicji spełniający pewną funkcję, posiadający cel istnienia. Owa funkcja bądź cel pozwalają na wskazanie terenu, na którym będą one realizowane. Region funkcjonalny może zostać zorganizowany w celu podjęcia wspólnych działań o charakterze politycznym, społecznym bądź ekonomicznym.

W tekście podjęto analizę regionu w oparciu o cele polityczne, ponieważ za regiony funkcjonalne powstałe w wyniku działań politycznych uważa się jednostki podziału administracyjnego, głównie państwa. Chcąc zweryfikować istnienie danego państwa jako regionu funkcjonalnego należy wskazać, czy posiada ono i realizuje cele polityczne, a te zazwyczaj określone są w uprawianej przez nie polityce rozumianej jako „działalność wytyczona przez ośrodek decyzji sformalizowanej grupy społecznej (organizacji), zmierzająca do realizacji ustalonych celów za pomocą określonych środków” (cyt. za: Opałek 1986). Zatem państwo jest regionem funkcjonalnym, gdy w jego obrębie uprawia się politykę. Warto więc pochylić się nad wybranymi teoriami polityki, by móc potwierdzić, że Sudan Południowy jest regionem funkcjonalnym. Pierwszą z nich, opierającą się o tzw. umowę społeczną, rozwinął m.in. Thomas Hobbes. Jego zdaniem (Filipowicz 2006) w myśl umowy społecznej zawiązanie państwa wynikało z potrzeby ograniczenia wolności człowieka (jednostki) na rzecz ogółu. Owa potrzeba zmniejszenia swobód miała wynikać z następstw antyspołecznej natury człowieka, dla którego dążenie do dóbr i władzy jest wartością wyższą niż równość społeczna. To należy uzupełnić o poglądy Niccolò Machiavellego, który uważał, że celem polityki jest racja państwa, a władca by uprawiać skuteczną politykę może wyzbyć się moralności osobistej i sięgnąć po środki takie jak: okrucieństwo, postęp, przemoc. Tak postrzegana polityka nie wskazuje na żadne zobowiązania władz wobec swych obywateli. Państwo istnieje jako twór organizacyjny uprawniony do przemocy, którego celem jest utrzymanie władzy. W myśl powyższych założeń wydaje się, że każde państwo świata może zrealizować ową politykę, w tym także Sudan Południowy, który jest krajem młodym i nie posiada jeszcze rozwiniętych wszystkich struktur.

Sięgając natomiast do dzieła Arystotelesa możemy przeczytać, że państwo pochodzi z natury i powstało na drodze naturalnego rozwoju, tj. poprzez łączenie niewielkich wspólnot rodzinnych w osady, których skupienie tworzyło państwa-miasta. Zdaniem Arystotelesa (Arystoteles, tłum. Piotrowicz 2003) państwo jest wspólnotą równych obywateli i powinno im zapewnić możliwie doskonale życie, w tym szczęście i dostatek. Dlatego celem istnienia państwa, a zatem jego polityką, powinno być przede wszystkim dbanie o rozwój i dobrobyt swych obywateli zapewniając im odpowiednie warunki do życia. Jeśli założenia te są realizowane, wówczas państwo może zostać określone mianem regionu funkcjonalnego. W Sudanie Południowym ponad połowa obywateli (50,6% w 2009 roku) żyje poniżej granicy skrajnego ubóstwa (The World Factbook, South Sudan, dostęp z dnia 7.12.2013), a z szacunków organizacji pomocowych wynika, że odsetek ten stale wzrasta. Z danych Międzynarodowej Organizacji Zdrowia (WHO) wynika, że 75% mieszkańców Sudanu Południowego pozbawiona jest dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej (Proklamacja Sudanu Południowego, dostęp z dnia 7.12.2013). Grupą szczególnie cierpiącą z powodu niedostatecznej opieki medycznej są kobiety i dzieci. Umieralność rodzących matek wynosi 2053,9 na 100 000 żywych urodzeń, zaś umieralność dzieci do lat 5 wynosi 112 na 1000 (Proklamacja Sudanu Południowego, dostęp z dnia 7.12.2013). Polska Akcja Humanitarna zwraca uwagę na fakt, że aż w 80% opieka medyczna zapewniana jest przez międzynarodowe organizacje pomocowe. Opieka nad swymi obywatelami i dążenie do ich rozwoju wymagają od państwa odpowiednich struktur i wykształconych kadr tworzących i realizujących określone cele społeczne. Młode, zniszczone przez lata wojen państwo w oczywisty sposób jest ich pozbawione, co w konsekwencji wiąże się z przekazaniem (świadomie bądź nie) odpowiedzialności za politykę społeczną podmiotom zewnętrznym – w przypadku Sudanu Południowego są nimi międzynarodowe organizacje pomocowe. Zatem w teorii państwa Arystotelesa Sudan Południowy nie realizuje polityki, nie jest więc także regionem funkcjonalnym.

Podsumowując powyższe, trudno jest jednoznacznie określić czy Sudan Południowy jest kulturowym regionem funkcjonalnym. W zależności od obranej teorii i przytoczonych przykładów spełnia, bądź nie swe cele polityczne, dlatego postanowiono jednoznacznie nie rozstrzygać problemu dotyczącego możliwości wyznaczenia w obrębie Sudanu Południowego kulturowego regionu funkcjonalnego.

Region mentalny

Trzecim typem regionu kulturowego jest region mentalny, który wyznacza się w oparciu o poczucie przynależności ludzi do danego obszaru, a także na podstawie stopnia akceptacji przez nich powszechnie przyjętej jego nazwy. Granica regionu jest subiektywna i zależna od opinii pytanej osoby. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy region mentalny jest zarazem regionem formalnym – jednostką podziału administracyjnego.

Przywiązanie do miejsca, w którym się żyje i funkcjonuje, stanowi mentalne spoiwo łączące odmienne podmioty i jednostki. Tożsamość narodowa jest zatem czynnikiem integrującym i w przypadku Sudanu Południowego mogłaby korzystnie wpływać na rozwój społeczny i gospodarczy państwa.

Można sądzić, że odpowiedź na pytanie, czy Sudan Południowy to region mentalny jest oczywista – podczas referendum niepodległościowego, które odbyło się w dniach 9–15 stycznia 2011 roku, 98,83% mieszkańców południa opowiedziało się za secesją Sudanu Południowego (Results for the Referendum of Southern Sudan, dostęp z dnia 07.12.2013). Poczucie odrębności Sudańczyków z południa narodziło się jeszcze w czasach określanych mianem turkija (tj. okresem panowania turecko-egipskiego w latach 1821–1881) i utrwalone zostało za sprawą kondominium angielsko-egipskiego, kiedy to władze brytyjskie utworzyły tzw. Dystrykt Zamknięty, hamując tym samym przenikanie wpływów islamu na południe Sudanu. Gdy w 1956 roku Brytyjczycy opuszczali kolonię, uznając jej niepodległość, separowane dotąd od północy południowe prowincje zostały wcielone do Sudanu. Południowcy manifestowali swą autonomię, domagając się własnego państwa. Protesty szybko przerodziły się w konflikt zbrojny. Kolejne lata niepodległości Sudanu to dwie wojny domowe (w latach 1955–1972 oraz 1983–2005), które współcześnie określane są jako jeden z najkrwawszych konfliktów XX wieku. Podczas walk niepodległościowych południowa prowincja Sudanu mogła zostać określona mianem aspiracyjnego regionu mentalnego (tj. w trakcie procesu powstawania, charakteryzującego się silnymi aspiracjami niepodległościowymi), zaś wyniki referendum wskazują na zasadność określenia Sudanu Południowego regionem mentalnym.

Ta wstępna analiza jednoznacznie sugeruje, że Sudan Południowy jest regionem mentalnym, ale już wydarzenia, które miały miejsce w przeddzień niepodległości oraz pierwsze lata niezależnego bytu Sudanu Południowego podważają tę ocenę. W lutym 2011 roku generał George Athor, dowódca oddziałów Demokratycznego Ruchu Sudanu Południowego (SSDM), zaatakował pod Jonglei armię Sudanu Południowego. W kwietniu dowódca obrony powietrznej Ludowej Armii Wyzwolenia Sudanu (SPLA) – Peter Gadet – zbuntował się i powołał do życia antyrządową Armię Wyzwolenia Sudanu Południowego (SSLA), która zaatakowała SPLA. W sierpniu ludność Murle dokonała ataku na Nuerów w Uror County. Zginęło wówczas około 640 osób. Odwet Nuerów na Murle nastąpił w grudniu w okolicach miasta Pibor (Łoś 2013).

To tylko nieliczne spośród znanych ataków mających miejsce w Sudanie Południowym poczynając od roku 2011. Czy w obliczu tych wydarzeń Sudan Południowy jest regionem mentalnym? Czy tożsamość narodowa Sudańczyków z południa ustąpiła na rzecz mentalności etnicznej, a może tej pierwszej jednak nigdy nie było? Jeśli mamy do czynienia tylko z regresem poczucia narodowego, czy jest to proces tymczasowy czy trwale postępujący? W świetle przytoczonych argumentów trudno jest zatem jednoznacznie określić czy Sudan Południowy jest regionem mentalnym.

Typy regionów kulturowych w Sudanie Południowym wyróżnione według sposobu i czasu powstawania

Region napływowy

Region napływowy powstaje w wyniku selektywnej i spontanicznej migracji ludzi na teren, z którym wiąże ich poczucie bliskości. Są to regiony w trakcie formowania. Charakteryzują się niestabilnością i egzogenicznością procesów rozwojowych oraz dużą zmiennością tych procesów w czasie.

Uznanie Sudanu Południowego za region napływowy wskazywałoby na dużą dynamikę procesów demograficznych w jego granicach, która uniemożliwiałaby zaplanowanie i wdrażanie skutecznych programów rozwojowych.

Niemniej obecne na tym terenie grupy etniczne mają długą tradycję osadnictwa. A zatem wydaje się, że Sudan Południowy nie jest regionem napływowym. Ludy nilockie, w tym najliczniejsze dziś grupy Sudanu Południowego Dinka i Nuer, osiedliły się tam na stałe na przełomie IX/X wieku, zaś ludy Ijo (głównie Azande) na przełomie XV i XVI wieku. Pomimo ekspansji arabskiej i okresu kolonizacji europejskiej, kultura i tradycja tych grup w niezmienionej postaci przetrwała do połowy XX wieku (Czyż 1972, Skuratowicz 1965).

Analizując jednak główne cechy regionu napływowego, tj. trwanie procesu formowania, niestabilność procesów demograficznych i rozwojowych, okazuje się, że są to elementy, których posiadanie można przypisać także Sudanowi Południowemu. Lata wojen spowodowały ucieczkę blisko 4 milionów Sudańczyków z południa do obozów w Kenii, Ugandzie i Etiopii. Po odzyskaniu niepodległości ponad połowa z nich planuje w najbliższym czasie wrócić na swoje ziemie. Także do czerwca 2012 roku około 700 tysięcy Sudańczyków podchodzących z południa a mieszkających do tej pory na północy, zostało zmuszonych do opuszczenia domów i powrotu do Sudanu Południowego (PAH w Sudanie Południowym, dostęp z dnia 7.12.2013). Powracający do kraju „południowi” Sudańczycy destabilizują życie w państwie, także w wymiarze społecznym. Kraj musi sprostać potrzebom i oczekiwaniom nowych obywateli, do czego nie był przygotowany. Wraz z powracającym reemigrantami pojawiają się nowe nurty i tradycje społeczne, które zostały przez nich nabyte podczas pobytu za granicą. Dotychczasowa rzeczywistość i tryb życia ulegają zmianie poprzez asymilację imigrantów. O niestabilnej sytuacji demograficznej Sudanu Południowego może świadczyć saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, które w 2013 roku wynosiło 12,5 migranta na 1 000 osób i jest jednym z najwyższych na świecie (The World Factbook, South Sudan, dostęp z dnia 7.12.2013). Stwierdza się zatem, że Sudan Południowy można określić mianem regionu napływowego.

Region tradycyjny

Czas powstania regionów tradycyjnych może być bardzo odległy i sięgać nawet starożytności. Dlatego też wyróżnia się regiony tradycyjne starsze i nowsze (Zielyń-

sky 1992). W obu przypadkach nadal podlegają procesowi formowania się, a ich rozwój c arakteryzuje się stabilnością, endogenicznością oraz organizacją. Opisując region tradycyjny można wskazać granicę w postaci liniowej.

Jeżeli możliwe byłoby opisanie Sudanu Południowego w kategoriach regionu tradycyjnego, świadczyłoby to o posiadaniu przez ten kraj dziedzictwa kulturowego, na podstawie którego buduje się tożsamość narodową i postawy patriotyczne.

Można spróbować wyznaczyć regiony tradycyjne odpowiadające terytoriom największych grup etnicznych. Jednak jest to wątpliwe, szczególnie w obliczu wojny domowej, która zburzyła panujący ład i spowodowała przesiedlenie ludzi z ich historycznych terenów, co niekiedy pociągnęło za sobą zmianę ich stylu życia – np. porzucenie pasterstwa na rzecz rolnictwa. Ponadto, przywołując wnioski płynące z ryc. 1., na terenie Sudanu Południowego można wyznaczyć co najmniej kilka regionów kulturowych, co wynika z jego ogromnej różnorodności etnicznej i kulturowej. Funkcjonowanie więcej niż jednego regionu tradycyjnego w obrębie państwa o niestabilnej sytuacji politycznej sprzyjać może konfliktom na tle etnicznym.

W świetle powyższych rozważań Sudan Południowy nie jest regionem tradycyjnym.

Wyniki i wnioski

Przeprowadzona analiza dostarczyła informacji o możliwości wyznaczenia na terenie Sudanu Południowego różnych typów regionów kulturowych. Sudan Południowy nie jest regionem kulturowym formalnym; trudno jest jednoznacznie określić, czy jest regionem funkcjonalnym i mentalnym. Równocześnie posiada on cechy regionu napływowego, natomiast nie jest regionem tradycyjnym.

Niejednorodność etniczna, religijna i językowa może uniemożliwić zbudowanie tożsamości narodowej, choć zarazem podstawą jej tworzenia może być silne poczucie odrębności (determinujące możliwość wyznaczenia regionu mentalnego) od północnego Sudanu. Po proklamowaniu niepodległości tożsamość etniczna Sudańczyków z południa zwyciężyła z poczuciem wspólnoty. Sytuacja ta jest niekorzystna dla władz, jednak można jej przeciwdziałać, zapewniając pokój wewnętrzny i bezpieczeństwo, przejrzysty system prawny i funkcjonującą administrację, które załagodzą różnice plemienne.

Powyższa analiza nie rozstrzyga oczywiście czy Sudan Południowym powinien funkcjonować jako niezależne państwo. Taka diagnoza powinna być poparta dokładniejszym badaniem. Zaprezentowana tu analiza **służy** jedynie ocenie metody. Na jej podstawie uznano, że metoda wyznaczania regionów kulturowych zaproponowana przez amerykańskich geografów może być pomocna podczas weryfikacji argumentów przemawiających za niepodległością Sudanu Południowego. Wymaga jednak wielowątkowej i złożonej analizy popartej wiarygodnymi materiałami źródłowymi.

Literatura

- Arystoteles, 2008, *Polityka*, tłum. Piotrowicz L., Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Czyż B., 1972, *Afryka Północno-Wschodnia*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Filipowicz S., 2006, *Historia myśli polityczno-prawnej*, Gdańsk: Arche.
- Heywood A., 2009, *Politologia*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Łęcka I., 2006, Zróżnicowanie granic regionów kulturowych, *Prace Komisji Krajobrazu Kulturowego PTG*, 5: 43–54.
- Łoś R., 2013, *Konflikty w Sudanie*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Mantel-Niećko J., Ząbek M. (red.), 1999, *Róg Afryki*, Warszawa: Wydawnictwo TRIO.
- Opalek K., 1986, *Zagadnienia teorii prawa i teorii polityki*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Otok S., 2006, *Geografia polityczna*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Skuratowicz W., 1965, *Sudan*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Węc J., 1994, Regionalizacja w państwach Unii Europejskiej, *Przegląd Zachodni*, 2: 130.
- Wróbel, A., 1965, Pojęcie regionu ekonomicznego a teoria geografii, [w:] *Prace geograficzne*, 48/1965.
- Zielinsky W., 1992, *The Cultural Geography of the United States*, A Revised Edition, New York: Prentice Hall.

Internet

- PAH w Sudanie Południowym http://www.pah.org.pl/nasze-dzialania/218/92/pah_w_sudanie_poludniowym (dostęp z dnia 7.12.2013).
- Proklamacja Sudanu Południowego http://www.pah.org.pl/naszedzialania/218/230/proklamacja_sudanu_poludniowego (dostęp z dnia 07.12.2013).
- Results for the Referendum of Southern Sudan <http://southernsudan2011.com/> (dostęp z dnia 07.12.2013).
- South Sudan – People Groups <http://www.joshuaproject.net/countries.php> (dostęp z dnia 7.12.2013).
- South Sudan <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html> (dostęp z dnia 07.12.13).

Summary

South Sudan became an independent state on 9 July 2011. Events that have been taking place there since the proclamation of independence have inspired a debate on the legitimacy of the decision to secede from Sudan. Among the main reasons cited in the debate one

may indicate the government's inaction in developing state systems and supporting citizens, and the dependence of the most important areas of social life on humanitarian and development aid. The article proposes a method which may be helpful in reviewing the foundations for and possibility of building a new state. The author argues that the best method would be the method of determining cultural regions.

American cultural geographers recognize three types of regions based on the extent to which they share certain cultural traits or functions: the formal, functional, and vernacular region. The formal culture region is an area inhabited by people with one or more common cultural traits. The functional culture region is an area that has been organized to function politically, socially or economically. The vernacular culture region can be defined as an area where people feel attached to the place and use its regional name.

American cultural geographers also recognize two types of regions based on the time when they form and the idea that gives rise to them: voluntary and traditional regions. The voluntary culture region is formed as a result of spontaneous migration of people to a given area. The traditional culture region is stable and can take years to form.

The analysis shows that out of the fifteen cultural traits and functions considered essential for particular regions, South Sudan only has four of them. The result does not indicate clearly whether the area should function as an independent state or an autonomous province in Sudan. However, it is concluded that the method of determining cultural regions may be helpful in verifying the arguments presented by the international community with regard to the independence of South Sudan.